

Sự phát triển kinh tế xã hội đã đem lại cuộc sống sung túc, tốt đẹp hơn cho con người, nhưng sự phát triển lại có mặt trái của nó, đó là công nghiệp phát triển đã gây ra ô nhiễm môi trường. Ngày nay áp lực công việc đã trở thành nỗi ám ảnh và căng thẳng. Chính vì vậy, mọi người muốn tìm kiếm loại hình du lịch mới hướng về thiên nhiên. Du lịch sinh thái ngày nay đã và đang phát triển nhanh chóng ở mỗi quốc gia trên thế giới. Ngoài ra, sự phát triển du lịch sinh thái sẽ mang lại lợi ích về kinh tế, giảm đói nghèo ở những vùng xa và nó cũng là biện pháp hữu hiệu để bảo vệ môi trường sinh thái.

Du lịch sinh thái là loại hình du lịch đặc biệt mà du khách tìm đến các vùng thiên nhiên giàu tiềm năng và nguyên sơ để cải thiện sức khỏe, khám phá cái mới lạ, cái đẹp và sự trong lành của tự nhiên để hòa đồng với thiên nhiên. Đồng thời con người có ý thức trách nhiệm bảo vệ, tôn tạo nó, vì nó là lợi ích của con người trong hiện tại và tương lai. Các khu du lịch sinh thái đều có những nét đặc thù về thiên nhiên, về động thực vật, về lễ hội, di tích lịch sử, phong tục tập quán với những nét văn hóa đa dạng.

Ngày nay, nhiều nước trên thế giới có kinh nghiệm phát triển du lịch sinh thái. Những năm gần đây nhiều nước ở khu vực Mỹ Latinh đã đẩy lên phong trào phát triển du lịch sinh thái như Brazil, Costa Rica, Venezuela, Panama. Tại Mexico, năm 2000 khách đến du lịch khu bảo tồn tự nhiên "Bướm chấu" tăng gấp 10 lần so với năm 1999 (khoảng 250.000 lượt khách). Đất nước Costa Rica, với diện tích chỉ vào khoảng 50.000 km², nhưng số du khách hiện nay đến đây thường ngoạn du lịch sinh thái hằng năm đạt trên 1 triệu lượt khách với doanh số trên 1 tỷ USD.

Với tiềm năng sẵn có, nước ta sẽ có nhiều cơ hội để phát triển du lịch sinh thái. Đó là các khu du lịch sinh thái Tây Nguyên, Vườn quốc gia Cát Tiên, Vườn quốc gia Yok Đôn, Khu bảo tồn Chư Mang Ray, Rừng Cúc Phương, Thánh địa Mỹ Sơn, Hạ Long, Núi Yên Tử... Các khu vực đó hội tụ nhiều tài nguyên du lịch đặc sắc, có tính đa dạng sinh học cao, hệ động vật phong phú, có nhiều loại động thực vật quý hiếm được xếp

vào sách đỏ thế giới. Chẳng hạn như trong 56 loài động vật có xương sống quý hiếm ở Đông Dương thì Vườn quốc gia Cát Tiên chiếm trên 20 loài với nhiều loại thú được xếp vào sách đỏ như: hổ rừng, tê giác một sừng, hổ... Nhiều nơi môi trường chưa bị ô nhiễm, cảnh quan hệ động thực vật chưa bị tàn phá, hủy hoại.

Du lịch được coi là ngành kinh tế mũi nhọn và trong đó du lịch sinh thái được Nhà nước ưu tiên phát triển. Sự ưu tiên phát triển du lịch sinh thái của Nhà nước thể hiện ở việc mở rộng và nâng cấp cơ sở hạ tầng cho phát triển du lịch sinh thái, ban hành những văn bản pháp lý trong việc quản lý, khai thác và bảo vệ tài nguyên tự nhiên và nhân văn. Nhà nước đã đầu tư tôn tạo các vườn quốc gia, khu bảo tồn thiên nhiên để bảo vệ hệ sinh thái đa dạng ở đó. Chúng ta có thể khẳng định: với tài nguyên thiên nhiên ưu đãi tạo điều kiện cho du lịch sinh thái phát triển cộng với sự quan tâm đầu tư của Nhà nước, đó là cơ hội cho phát triển du lịch sinh thái nước ta.

Để phát triển cần chú trọng những vấn đề sau:

Thứ nhất, phải có biện pháp để thực hiện những yêu cầu về tổ chức hoạt động du lịch sinh thái bền vững. Đó là:

- Khai thác và sử dụng các nguồn tài nguyên một cách hợp lý.
 - Hạn chế việc sử dụng quá mức tài nguyên và giảm thiểu chất thải.
 - Phát triển gắn liền với việc bảo tồn tính đa dạng.
 - Phát triển du lịch sinh thái phải phù hợp với qui hoạch tổng thể kinh tế - xã hội.
 - Quan tâm và chia sẻ lợi ích cộng đồng địa phương, khuyến khích sự tham gia của cộng đồng địa phương vào việc phát triển du lịch sinh thái.
 - Chú trọng việc đào tạo, nâng cao nhận thức về tài nguyên môi trường của cả cộng đồng dân cư và xã hội.
- Thứ hai, cần thực hiện các biện pháp Marketing hữu hiệu cho việc phát triển du lịch sinh thái. Chú trọng khâu nghiên cứu thị trường, trên cơ sở đó có biện pháp quảng bá tuyên truyền cho sản phẩm, khai thác những nét đặc thù của sản phẩm, tôn tạo và nâng cấp nó, tạo ra bầu không khí thân thiện để cảm hóa và thu hút khách du lịch. Đa dạng các loại hình du lịch sinh thái như: du lịch tham quan thắng cảnh, du lịch nghỉ dưỡng giải trí, du lịch khám phá thiên nhiên, du lịch văn hóa: như lễ hội, tìm hiểu đời sống sinh hoạt dân bản địa, du lịch thể thao mạo hiểm ■

Du lịch sinh thái ở Việt Nam: Tiềm năng và cơ hội

TS. NGUYỄN XUÂN QUẾ

